

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 3050

SCLOVENECE

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Balkan Balkancem!

Na palači Dolma-Bagče v Carigradu, kjer je nastanjenih okoli sto balkanskih parlamentarcev, Turkov, Grkov, Jugoslovancev, Bolgarov in Albancev, vzhra zastava peterih barv, bele, rumene, zelene, rdeče in modre; iz belega kroga sredi zastave svetli šest zvezd, ki predstavljajo Jugoslavijo, Bolgarijo, Romunijo, Grško, Albanijo in Turčijo. To je zastava bodoče »Balkanske zveze«. Druga balkanska konferenca zboruje v palači Jildiz, kjer je nekdanji sultan Abdul Hamid koval svoje spletke proti balkanskim državam ter jih hujškal drugo proti drugi. Konferenci predseduje Hasan beg, podpredsednik turške poslanske zbornice, in njeni otvoritvi sta prisostvovala ministrski predsednik Ismet paša in zunanji minister Tevfik Ruždi beg.

Daleč so torej za nami časi, ko so Bolgari ob bojni pesmi »Carigrad je naš« naskakovali odrinsko obzidje, ko je »šumela Marica okrvavljena«, ko jih je vladar tuje krvi vrgel nam v hrbet med svetovno vojno, in vse kaže, da je tudi Grčija pod vodstvom spretnega Venizelosa že prebolela svoj strahoten umik iz Male Azije.

Težko je napovedovati, je li poglavje »Na Balkanu zopet vrec končno zaključeno, vendar lahko trdimo, da ga ni na Balkanu vodilnega državnika, ki bi si želel se krvi in da se vsi odgovorni politiki trudijo, da bi se mir konsolidiral. To je že mnogo. Kajti trdna volja, podprta z vztrajnim delom, mora prej ali slej dovesti do zaželenega smotra. Saj stoji poleg vsega pribito, da so balkanski narodi že utrjeni od stoletnega krvavenja za svobodo in da si danes ne žele drugega, kakor da v miru obdelujejo svoja polja. Če inozemski tisk poudarja, da sili balkanske države k sodelovanju edinole gospodarska stiska, ne more to njihovemu stremljenju prav nič škoditi, temveč le koristiti. To je dokaz, da ima sporazum, ki bi se formuliral v pogodbi o »Balkanski zvezi«, stvarno podlago in da ga narekujejo resnični interesi balkanskih narodov.

Delo za pomirjenje Balkana zasluži vse priznanje ne samo kot vsako delo za mir, temveč tudi, ker je malokje tako težko delati za mir kakor na Balkanu. Tisti izmed tujih publicistov, ki se ponajša za dvatisočletno kulturo in s prezirljivim nasmeškom zapisujejo besedo »Balkan«, naj pomislijo, kaj bi bilo iz njihovih narodov, ako bi nad njimi gospodaril Turek skoraj pol tisočletja, kaj bi v njihovih državah pustilo za seboj turško kopito. Na razvalinah duhovne in gnozne kulture, ki jih je pustilo stoletno gospodstvo sultanov, ni lahko ustvarjati miru. Poleg tega je Balkan most, ki pelje na Vzhod v kulturno nenasičeno in gospodarsko neizrabljeno deželo in čez katerega pritiska »Der Drang nach Osten« od severa in »Verso l'Orient« od zapada. Islam se je že izrpal, zato pa sili od severovzhoda čez Balkan v Sredozemsko morje bolj-ševizem. Za Angleže so Dardanele nepremostljivi jez pred rusko invazijo v Sredozemsko morje. Na Balkan gledajo vsi večji evropski narodi poželjivo in ga smatrajo za svojo interesno sfero, na Balkanu uporablja še danes evropska diplomacija najbolj rafinirane metode za svoje intrigiranje. V takšnih okoliščinah je delo za zблиžanje balkanskih narodov težko.

Da bi se otreli uničujočega vpliva tujih intrig, so se pobudniki »Balkanske zveze« že na vesoljnem kongresu za mir v Atenah 1. 1929, na katerem je bila sprejeta misel o Balkanski zvezi, postavili za geslo svojega dela »Balkan Balkancem!«. Balkanski narodi hočejo ohraniti Balkan sebi in sami si hočejo urediti življenje na njem. Ta misel je prevladovala na lanskem kongresu v Atenah, na februar-skem zasedanju Sveta Balkanske zveze v Solunu in ta misel je vodila tudi danes v Carigradu.

Da naj ostane Balkan Balkancem, v tem se strinjajo vsi balkanski narodi. Drugo je seveda vprašanje, kako naj se Balkan med Balkance razdeli. Zunanje politične smernice prizadeti držav glede tega vprašanja bi se dale zajeti takole: Grki, Romuni in Turki priznavajo sedanje stanje — status quo —, Bolgari bi radi popravili meje v svoj prid proti Romuniji, Jugoslaviji in Grčiji; Jugoslovani imajo v načrtu Veliko Jugoslavijo, v kateri bi skupno živeli vsi južni Slovani. V tej arzični koncepciji posameznih narodov o definitivni politični ureditvi Balkana leži kal vseh težkoč za osnovanje Balkanske zveze, ki naj bi slonela na »balkanski pogodbi«.

Vprašanje politične »Balkanske zveze« še ni dozorelo in v Carigradu kakor prej v Solunu in v Atenah se vsi vršile v tem pogledu komaj načelne razprave. Z balkansko pogodbo naj bi se države obvezale, da bodo mirno poravnale medsebojne spore, ki naj jih reši pomirjevalni odbor, ali pa naj se v najslabšem primeru predložijo razsodišču v Haagu. Načelnik naše delegacije v Carigradu je predlagal, da bi morala biti Balkanska zveza »aktivna«, to je, da bi se države ne smele omejiti na pasivno poravnavanje medsebojnih sporov, ki bi nastali od časa do časa, temveč da bi morale ostati stalno v medsebojni zvezi in vsa zunanja politika posameznih držav tudi napram tretjim bi se morala spraviti v sklad s temeljnimi določbami balkanske pogodbe.

Naš delegat je hotel očitno poudariti tezo »Balkan Balkancem!«, da bi se mogla »Balkanska zveza« aktivno braniti proti inozemskim intrigam, ki so še vedno v teku na Balkanu. Čeprav je res, da je položaj bolgarske manjšine v Dobrudži in grški Macedoniji, od koder so Grki Bolgare kratkoma zapodili, vse prej kakor zavirljiv, sodijo splošno, da Bolgari vztrajajo pri zahtevi, naj se na balkanskih konferencah obravnava manjšinsko vprašanje, na pritisk italijanske diplomacije. Anglija se na drugi strani na vso moč trudi, da bi poravnala spor med Grčijo in Bolgarijo; to bi bilo v korist italijanski politiki, ki dela za tem, da se

Zveza narodov zahteva izpraznitev Mandžurije

Japonci popuščajo - a naenkrat so Kitajci postali neodjenljivi — Zveza narodov je v zelo težkem položaju

Zeneva, 22. okt. tg. Svet Zveze narodov je imel popoldne javno sejo, na kateri je predsednik Briand predložil resolucijo sedmih točk in je stavil na debato. Bistvena vsebina teh točk odgovarja precej točno našim verjetnejšim vestem. Kitajski delegat je izjavil, da mu je bilo besedilo resolucije predloženo šele davi in je zato predlagal kratko odgoditev, da dobi med tem časom instrukcije od svoje vlade. Nasprotno pa je japonski delegat rok za izpraznitev Mandžurije, ki naj bi trajal do prihodnje seje Sveta Zveze narodov 16. novembra, odklonil, češ, da je ta rok odvisen od okolnosti in od zadržanja kitajske vlade. V ostalem si je japonski delegat pridržal pravico, da predloge predsednika Brianda prouči v vseh podrobnostih, zaradi česar je bila seja nato odgodena do jutri.

Zeneva, 22. okt. tg. Danes popoldne je dospel japonski odgovor na zadnje predloge Sveta Zveze narodov za rešitev mandžurskega konflikta. Predlog hodo predložili petemu odboru. Govori se, da japonski odgovor pristaja na predloge Sveta Zveze narodov. Japonska je torej nekoliko odnehala, naenkrat pa so Kitajci izjavili, da predlogi Sveta Zveze narodov zanje niso sprejemljivi, ker v njih ni določbe, da se imajo Japonci umakniti brez-pojno. Ti predlogi bi pospeševali okrepitev nacio-nalistične vlade v Nankingu, ki bi brez ozira na Zvezo narodov rada Japonski napovedala vojno. S tem je Svet Zveze narodov prišel v najbolj kritično situacijo, odkar obstoja. Sicer pa vsi oni člani Sveta Zveze narodov, ki ne pripadajo članom petorice veseli, nikakor niso zadovoljni s politiko Sveta

Zveze narodov, ker zastopniki manjših držav ne poznajo niti vseh podrobnosti kompromisa, ki je bil predlagan Japonski. Predvsem niso slovanske države zadovoljne s predlogi, ki sta jih stavili Ja-ponski Francija in Anglija. Bojijo se, da ne bi kljub izjavi, da ne sme mandžurski konflikt tvoriti pre-cedenčnega primera za čl. 11 pakta Zveze narodov, nekega dne prišlo invazije veseli na ozemlja manj-ših držav, kar bi eventualno Svet Zveze narodov trpel. V tem trenutku vlada še velika zmešnjava, iz katere še nihče ne ve nobenega izhoda.

London, 22. okt. AA. Iz Tokija poročajo: Iz Mukdena je prispela vest, da se japonska posadka pri Tiehlingu nahaja v hudem boju s kitajsko četo, ki šteje 2000 mož. Položaj japonske posadke je resen.

Uspeh Balkanske konference

Balkanska konferenca sprejela princip obvezne arbitraže

Istanbul, 22. okt. 1. Danes se je balkanska konferenca pečala ves dan z balkanskim paktom, o katerem je referiral grški profesor Piroopolos. Za njim sta govorila romunski delegat Popp in bolgarski zastopnik Saznanov, ki sta predlagala, naj se sprejme vsaj obvezna arbitraža za konflikte, ki bi nastali med peedinimi državami. V politični komisiji je prišlo do burnih scen, ker so nekateri delegati hoteli vmešati vprašanje narodnih manj-šin, ki ni bilo postavljeno na dnevni red. Nadalje so nekateri delegati namigavali na diplomatske dogodke, ki so se dogajali zadnje tedne na Bal-kanu, ter zahtevali tozadevnih pojasnil. Ker tudi to vprašanje ni stalo na dnevnem redu, je moral

predsednik odkloniti vsako debato in se mu je po daljšem trudu posrečilo pridobiti člane konference za diskusijo o paktu samem. Po večkratnih inter-vencijah jugoslovanskega delegata dr. Topaloviča, ki je v smislu svojega večerajšnjega referata za-govarjal zamisel širšega pakta v obliki federacije balkanskih držav, se je komisija zedinila in nočjo soglasno sprejela princip obvezne arbitraže. S tem je uspeh balkanske konference zagotovljen. Ostala vprašanja, kakor stalna pomirjevalna komisija, vsakoletni sestanki zunanjih ministrov, ali izločit-vev vmešavanja veseli v balkanske zadeve, manj-šinska vprašanja se bodo preložila na bodočo kon-ferenco. Sedež bodočega zasedanja še ni določen.

Avstrija dobila posojilo v Franciji

Posojilo znaša 60 milijonov šilingov (circa pol milijarde Din)

Dunaj, 22. okt. tg. Avstrijska finančna politika lahko beleži lep uspeh. Ravno kar se poroča iz Pa-riza, da se je dr. Juchu posrečilo, da je francoska narodna banka Avstriji dovolila posojilo 60 milio-nov šilingov, in sicer v obliki deviz potom večjega kritja narodne banke.

Dunaj, 22. okt. tg. Zvezni kancler dr. Buresch je danes v narodnem svetu na razna nujna gospo-darska vprašanja in interpelacije večinskih strank ter socialnih demokratov dal izjavo, ki je v temelju zelo optimistična. Po njegovem mnenju slaba gospo-darska konjunktura ne bo več trajala tako dolgo, kakor je trajala. Tako dolgo pa se mora Avstrija omejiti na svoje lastne sile. Do sedaj so v Avstriji živeli preko razmer. Avstrija bo na bodoči konfe-renci emisijskih bank zahtevala mednarodno de-

vizni kliring. Kot posledico omejitve uvoza priča-kujejo po novi avstrijski devizni uredbi naraščanje notranje produkcije in zaradi tega zmanjšanje brez-poselnosti. Dr. Buresch napoveduje novo trgovinsko pogodbo z Rusijo in prilagoditev madjarske trgo-vinske pogodbe na novi devizni položaj.

Izmed opozicije je govoril voditelj socialnih demokratov dr. Oto Bauer, ki je zahteval, da se prilike za delo, katerih primanjkuje, racionalizirajo in da se ima zato uvesti zakon proti ljudem, ki imajo dvojni zaslužek, in da se uvede štirideseturni delavnik. Dr. Buresch svari, da se bi še uvoz preveč omejil, kar bi lahko povzročilo draginjo. Z drža-vami, s katerimi je avstrijska trgovinska bilanca v ravnotežju, bi se lahko uvedel medsebojni promet s kliringom brez inozemskih deviz.

Program bivanja ministra Grandija v Berlinu

Berlin, 22. okt. tg. Sedaj je določen program za obisk italijanskega zunanjega ministra Grandija v Berlinu. Grandi bo dospel v Berlin v nedeljo zjutraj ob 9.35 v spremstvu svoje soproge in dveh tajnikov. Na anhaltskem kolodvoru ga bodo sprejeli državni kancler dr. Brüning in državni tajnik Bü-low, vodilne osebnosti zunanjega ministrstva, za-stopniki italijanskega poslanstva in italijanske ko-lonije v Berlinu. V nedeljo popoldne bo kosilo pri državnem tajniku zunanjega ministrstva, zvečer pa banket pri državnem kanclerju. V ponedeljek zve-čer bo večerja na italijanskem poslanstvu. Sprejem italijanskega zunanjega ministra pri predsedniku Hindenburgu je določen na ponedeljek popoldne. Politični razgovori se bodo začeli v nedeljo popol-dne in se bodo nadaljevali v ponedeljek. Glavni predmet teh razgovorov bodo vprašanja razorožitve in reparacij. Razen tega pa se bodo državniki me-nili tudi o specialnem vprašanju nemško-italijan-skih carinskih tarif v zvezi z gotovimi italijanskimi željami po uvoznih olajšavah.

Kaj bo predmet Grandijevih razgovorov

Rim, 22. okt. Z. »Giornale d'Italia« piše, da bo imel Grandi v Berlinu razgovore o razoročitvi, reparacijah in vojnih dolgovih, ker so ta vprašanja v tezni zvezi z današnjo svetovno krizo. Fašistična Italija želi, da pri reševanju teh vprašanj sodeluje z vsemi državami. Stiki z Nemčijo bodo vsekakor grško-turškemu paktu pridružijo se Bolgari in da bi se tako razbila Balkanska zveza. Tretji zopet vidijo za kulisami boljše vplive, ki delajo skupno s Turčijo in Italijo.

Vsekakor je jasno, da se Balkan še vedno ne more otreli inozemskim vplivom. Težave za poli-tično zблиžanje so zaradi tega toliko večje. Balkan-ske konference skušajo pripraviti pot do političnega zблиžanja s pospeševanjem gospodarskega sodelo-vanja. To je posebno v današnjih časih prava pot.

Gandhi obupal nad konferenco

London, 22. okt. Z. Iz Alahabada poročajo, da je tamonajša akcija indijskega kongresa brzojavno prosila dovoljenje od centralnega odbora kongresa, da sme ponovno pričeti kampanjo proti plačevanju davkov za zemljišče. Predsednik kongresa Pandit Nehru se je obrnil na Gandhija v London, da od-loča v tej zadevi. Gandhi je odgovoril sledeče: »Delajte kar hočete, ker ni nobenega upanja več.« Ta korak Gandhija se smatra kot znak, da je dru-ga konferenca pri okrogli mizi v Londonu doživela popoln neuspeh.

Funt bo v kratkem stabiliziran

Pariz, 22. okt. tg. »Excelsior« objavlja intervju s sirom Josua Stampom, ki izjavlja, da bo angleški funt v kratkem zopet stabiliziran. Glede svetovne gospodarske krize izjavlja Stamp svoje mnenje, da so njeni vzroki v tem, ker se brezuspešno skuša ohraniti zlati standard, problem dolgov in repa-racij, sistem carin in tarifov, problem mezd, nepro-duktivni vladni izdatki, nadprodukcija v gotovih panogah industrije in poljedelstva in newyorška nadšpekulacija. Stamp se je izjavil za izolirane po-moči vsaki državi posebej v zvezi z mednarodnimi dogovori. Zato bo še dolgo ostalo mednarodno me-rilo, ker svet za drug sistem še ni zrel.

Rotschild se izseli z Dunaja

Dunaj, 22. okt. Z. Današnji listi poročajo, da je predsednik Credit Anstalt, baron Rotschild od-povedal službe vsem svojim nameščencem ter da se bo preselil iz Dunaja. Istočasno je sklenil, da bo prodal vsa posvetstva v Dolnji Avstriji. Z druge strani pa se trdi, da so ta posvetstva že več kot pred dvema meseci bila prenešana na Rotschil-dovo hišo v Londonu.

V Varšavi štrajkajo uradniki

Varšava, 22. okt. tg. Vsi uradniki in name-ščenci v mestu Varšavi, razen podjetij, ki se ba-vijo z življenjskimi potrebščinami, so danes začeli pasivno resistenco v znak protesta proti temu, da se njihove plače izplačujejo neredno in da se je zatvoril del mestnih obratov, med drugimi vsa gledališča.

Pogodba o delu in javni podpori naših delavcev v Franciji

Pogodba je za našo delavsko emigracijo v Franciji velike važnosti

Belgrad, 22. oktobra. AA. Te dni so bila v Parizu končana pogajanja naše vlade s francosko vlado o ureditvi delavskih vprašanj, ki zanimajo obe državi. Ob tej priliki je bila sprejeta pogodba o delu in javni podpori ter sporazum o sezon-skih delavcih. Sprejeta je bila tudi pogodba o kmetijskih, industrijskih in rudniških delavcih, na podlagi katere se bodo mogli naši delavci zapo-slititi v Franciji. S pogodbo so urejena vprašanja individualne in kolektivne emigracije in imigra-cije delavcev, javna podpora v primeru bolezni in brezposelnosti, postopanje glede zaslužka, bol-niškega zavarovanja ter postopanja v primeru ne-sreče. Vse to je urejeno na podlagi reciprocitete v popolni enakosti z domačimi delavci in to tudi v pogledu rent delavcev in rodbinam, ki živijo na ozemlju druge države. Enakost delavskega zasluž-ka je priznana tudi v pogledu draginskih in rodbinskih dodatkov. Pogodbi bo dodana še uredba, ki se nanaša na socialnopravno zaščito delavcev ter na o stala vprašanja v zvezi s čim urejenejšim postopanjem pri izselitvi na način, ki ne bo škodoval nobeni zainteresirani državi. Predvidena je ustanovitev mešanih komisij, ki se bosta najmanj enkrat letno sestajali izmenoma v Belgradu in Parizu radi ureditve številnih in kategorij delav-cev za izselitev ter olajšanja izvrševanja spre-jete pogodbe. Kar se tiče zavarovanja delavcev je predvideno, da se bo tudi to vprašanje rešilo v najkrajšem času. Pogodbe se nanašajo do zdaj samo na evropsko Francijo, s posebnim sporaz-

umom pa se bo uredila zaposlitev tudi v izven-evropskih francoskih kolonijah. S sporazumom o sezon-skih delavcih sta se dogovorili obe državi, da bo vsako leto v svrhu profesionalne izobrazbe prišlo gotovo število mladeničev pod 30 let v eno oziroma drugo državo. Emigracija v eno ali drugo državo pa se lahko dovoli tudi nezavisno od od-redb pogodbe o delu in javni podpori med našo državo in Francijo.

Srečko Robič mrtev

Maribor, 22. oktobra. Danes ob trideset letu na 18 je zadela kap Srečka Robiča, župana in veleposelnika v Limbušu pri Mariboru. Na sodišču je bil ravno predložil kan-didatno listo za Maribor desni breg. Nato je od-šel z nekaterimi drugimi prijatelji na okr. načel-stvo, kjer ga je zadela kap. Bil je takoj mrtev. Na odredbo zdravnika dr. Zorjana so njegovo truplo prepeljali v mrtvašnico na starem mestnem pokopališču. Pokojnik je bil podnačelnik okraj-ne cestnega odbora ter je zavzemal veliko dru-gih častnih funkcij. Zapušča ženo in štiri nepre-skrbljene otroke. Blag mu spomin!

Dunajska vremenska napoved. Daljše trajanje sedanjega vremena ni več gotovo. Noč bo jasna, zjutraj pa zopet elana. Podnevi je pričakovati hlad-nega vremena.

Nova sodna zakonodaja

Ljubljana, 22. oktobra.

»Službene Novine« z dne 20. oktobra prinašajo zakon o spremembah in dopolnitvah našega novega kazenskega zakonika, zakona o sodnem postopanju v kazenskih stvareh, zakona o tisku in zakona o izvrševanju kazni na svobodi. Ta zakon bo v našem praktičnem življenju pomenil zelo veliko, kakor je sicer na nasprotni strani želeli, da bi se kazensko pravo čim manj uporabljalo. Kazenski zakon, ki je stopil pri nas v veljavo leta 1930, je bil v gotovih določbah nejasen, v gotovih pa izredno strog, zlasti kar se tiče tatvine in razžaljenja časti.

Čast je bila silno močno zaščitena in so imela z razžaljenji časti opravke v večini slučajev okrožna sodišča. To je pomenilo na eni strani veliko obremenitev okrožnih sodišč, katerih imamo v Sloveniji štiri, na drugi strani pa je bilo tako postopanje za ljudstvo zelo drago. Če je na primer kdo na Jelenicah na cesti javno ozmerjal nekoga drugega, je prišla stvar pred sodnika poedinca deželnega sodišča v Ljubljani. S tem so bila združena pota, pa tudi precejšnji odvetniški stroški.

Zakon je spremenil nekatere sporne točke in je nekatere kazni bistveno olajšal. V kolikor smo dobili ustavo in institucije kot je parlament in senat, se je moral zakon tudi na te spremenjene razmere ozirati. Če pregledamo olajšave, so nam takoj jasne. Dočim je bil po § 180 k. z., najsi je bila poškodba kakršnakoli, samo da je bila povzročena z nožem, storilec kaznovan s strogim zaporom najmanj šest mesecev, če ni bilo olajševalnih okoliščin, zapor pa se je mogel izreči do pet let, je sedaj kazneni zločin samo od 7 dni do 1 leta, ali denarno do 10.000 Din. Zelo zmanjšane pa so kazni glede razžaljenja časti. Za navadno javno razžalitev je bila sedaj zagrožena kazen po § 297. k. z. z zaporom od 7 dni do 5 let, sedaj pa je denarno do 5000 Din, oziroma z zaporom do leta dni. Kleveta po § 301. s katero se imelo vedno opravka okrožno sodišče, je bila, če je bila storjena nejavno, kazno-

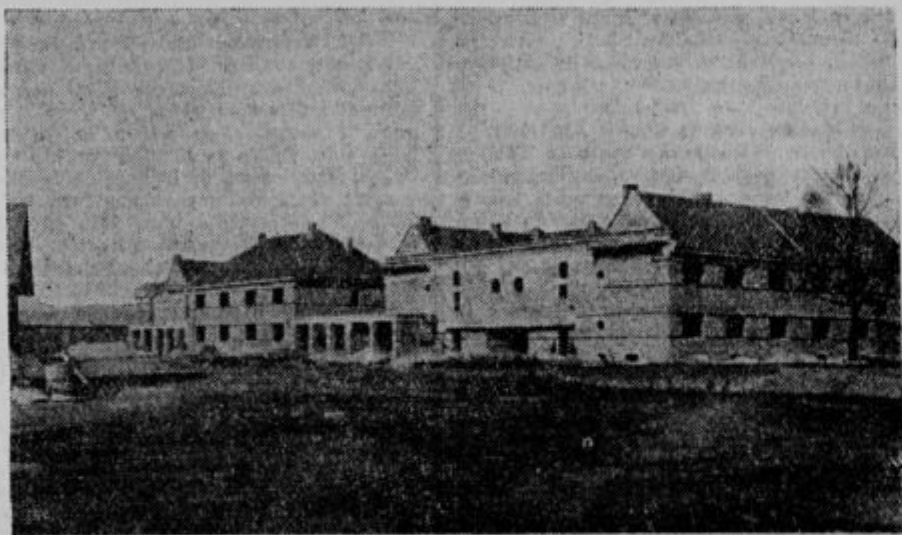
vana z zaporom najmanj 15 dni do 5 let in denarno, javna pa z zaporom najmanj 3 mesecev do 5 let in denarno, je sedaj, če je storjena nejavno, zagrožena kazen do 1 leta dni in denarno do 10.000 Din, če pa je storjena javno, pa z zaporom najmanj 1 meseca do 1 leta dni in denarno.

Velike olajšave so v pogledu tatvine. Tako imamo sedaj mejo 1000 Din, zaradi katere tatvine je zagrožena kazen do 1 leta dni zapor in nad 1000 Din strogi zapor do 5 let. Pri tatvini je bilo prej mnogo določb, ki so bile izredno stroge. Tako na primer pravi § 316 k. z., da se kaznuje z robijo do 10 let, ako se je dejanje storilo ponoči. Ta odstavek je sedaj izostal.

Dopolnitve zakona o sodnem kazenskem postopanju se nanašajo v prvi vrsti na pristojnost dosedanjih okrožnih in okrajnih sodišč. S tem, da so se povečale kompetence okrajnih sodišč, zlasti kar se tiče razžaljenja časti, ker bodo te stvari sodila odslej naprej okrajna sodišča, se bodo bistveno razbremenila okrožna sodišča. Logična posledica bo, da se bodo spremenili posamezni oddelki in da bo sledila novemu zakonu tudi nova preureditev sodišč. Zakon stopi v veljavo mesec dni po objavi v »Službenih novinah«, torej 20. novembra. Tudi višje zadeve bodo odstopljene okrajnemu sodišču. Povsod torej, kjer je kazen zagrožena v največji višini do 1 leta zapor ali denarno, bodo v stvari razpravljala odslej okrajna sodišča. Nadalje je spremenjen zakon o tisku in je novost ta, da bodo vedno službene prevzela okrožna kot zborna sodišča, da bodo torej tiskovne stvari prišle zopet pred senat.

Dolgotrajna želja praktične judikature, kakor tudi dolgotrajna želja prebivalstva, da se da zopet nazaj stvar, ki je po prejšnjih zakonih spadala pred okrajna sodišča in ki je bila v svojem postopanju bistveno cenejša kot zdaj, se je s tem zakonom uresničila. Tudi oostrosti zakona so se v poštev prihajajočih slučajih bistveno omilile in bo zato s stališča judikature, kakor s stališča praktičnega življenja ta zakon vsa javnost pozdravila. Dr. Č.

Nova carinarnica in Vilharjeva ulica

Ljubljana, 21. okt.

Nova carinarnica s stanovanjsko kolonijo bo še letos v surovem stanju dograjena. Prav tako pa grede hitro tlakovalna dela na Vilharjevi cesti izpred rok. S temi deli bo dobila Ljubljana v svetokrižkem okraju novo, čedno lice.

Utrjevalna in tlakovalna dela na novi Vilharjevi cesti izvršuje Gradbeno družba. Cesta je široka 9 m in bo imela na vsaki strani po 5% m široke hodnike. Sedaj je že tlakovana v dolžini 1 km do skladišča premoga »Ilirija« v bližini Dunajske ceste, odkoder bo treba tlakovati le še okrog 200 m, s čimer bo Vilharjeva cesta že priključena na Dunajsko cesto. V smeri proti na novo tlakovani smartinski cesti se nagiba Vilharjeva cesta v položnem klancu in pada skozi precej velik izkop v gramozno jamo, v kateri je bilo treba nasuti okrog 4 m visoko kamena in gruča, da je dobila cesta potrebno višino. V bližini mitnice na Smartinski cesti pa zavije cesta v skoro ostrem ovinku proti podvozu, kjer se bo tudi združila s Smartinsko cesto. V tem delu ni tlakovane približno 80 m ceste. Pri teh tlakovalnih delih je bilo v največji seziji z dovažanjem in odvažanjem materiala, tlakovanjem, izkopavanjem itd. zaposlenih nad 100 delavcev, med katerimi je bilo čisto

40 do 50 voznikov. Ob dograjeni cesti bodo še letos nasadili na južni strani drevesa, dočim bodo na severni strani počakali radi tega, ker bodo spomladi še tam napeljali plin in vodovod. Vsa ta tlakovalna dela na Vilharjevi cesti in na dvorišču carinarnice bodo stala okrog milijon in pol dinarjev.

Vzporedno z zgradbo Vilharjeve ceste so napredovala poslopja za novo carinarnico. Graditev poslopij je prevzela Stavbna družba za 7 milijonov dinarjev. Stanovanjska kolonija na severni strani Vilharjeve ceste je v surovem stanju že gotova in pod streho. Prezimila bo taka, da se dobro presuši. Sedaj grade le še kamnite stebre, ki bodo lepa arhitektonska ograja. Prav tako sta že pod streho poslopji za dohodarstveni urad in finančno kontrolo. Carinsko upravno poslopje s skladiščem je pa še v delu. Upravno poslopje ima že prvo nadstropje in manjka le še drugo nadstropje. Del skladišča pa ima samo stebre, na katere bodo kmalu začeli graditi leseni opaz: za železobetonski strop. Doslej so vzdali v poslopje carinarnice 45 vagonov cementa in 11 vagonov apna. Ob največjem delu je delalo 160 delavcev in težakov in 40 zidarjev. Če ne bo nagajalo vreme, bo tudi še upravno poslopje in skladišče letos pod streho.

Slovenski izseljenci v Vestfalijski se zahvaljujejo

Ljubljana, 22. oktobra.

Od Jugoslovanskega izseljenskega odbora za Nemčijo v Düsseldorfu smo prejeli naslednji dopis: Spoštovano uredništvo »Slovenec«! Jugoslovanski izseljenski odbor za Nemčijo si šteje v izredno čast, da vam more v imenu vseh tukajšnjih izseljencev izraziti svojo najglobljo hvaležnost za izkazane usluge ob priliki letošnjega izleta otrok tukajšnjih naših bratov izseljencev v domovino.

V ugodno dolžnost si štejemo, da moremo ugotoviti, da je ta izlet, za kar se zahvaljujemo tudi Vaši pomoči in zanimanju, zelo dobro uspel in je nudil zadovoljujoče uspehe, tako z ozirom na izboljšanje zdravja otrok, kakor tudi z ozirom na kulturno narodno osvežitev.

Vsi tukajšnji izseljenci kakor tudi oni v Holandiji, z navdušenjem stalno izražajo zadovoljstvo zaradi ugodnih počitnic otrok v domovini ter so hvaležni oblastem, kakor tudi vsem osebam, ki so pomagali k uspehu izleta.

Z odličnim spoštovanjem!

Jugoslovanski izseljenski odbor za Nemčijo v Düsseldorfu.

Mlin žrtev požara

Murska Sobota, 20. okt.

V nedeljo ponoči okrog polnoči je zatulila na tukajšnji železniški postaji sirena. Kmalu nato je odjeknil v noč glas gasilske trobente. Ljudje so se vzbujali in tekali semtertja. Enako je bilo v Koseu in drugih sosednjih občinah.

Izza Mure je nebo žarelo. Od časa do časa je švignil v višavo grozen plamen. Iz vseh vasi so hiteli gasilci proti plamenu. Pri Muri je gorel en mlin. Ko so prišli prvi gasilci do njega, je bil že ves v plamenu. Gasenje in reševanje je bilo nemogoče. Zgoraj je ves mlin in z mlinom vred ves inventar, zrnje in moka. Povzročena škoda je velika in sreča v nesreči je, da je bil mlin zavarovan.

Kako je požar nastal, se ne ve. Zvečer ob petih so ljudje zapustili mlin in vrata zaklenili. V mlinu ni ostal nihče. Okrog polnoči pa je začelo nenadoma goreti.

Pixavon tekoč, za vsake lase tudi za najbolj svetle. Pixavon dobi se sedaj tudi v formi Shampoo-a.

Sedež grško katoliške škofije v Zagreb!

Sklep školijskih konferenc v Zagrebu - Zanimivi zgodovinski podatki

Zagreb, 22. oktobra.

Na škofovskih konferencah, ki so se vršile pod predsedstvom nadškofa dr. Bauerja v Zagrebu od 11. do 16. oktobra, je med drugim bilo tudi sklenjeno, da se sedež križevske uniatske škofije prenese iz Križevcev v Zagreb. Obenem je nadškof dr. A. Bauer vložil prošnjo na zagrebško občino za brezplačno prepušitev stavbišča za škofijsko palačo in katedralo.

Od leta 1611, ko je škof Sime Vratanja v Rimu sprejel cerkveno edinstvo za vernike vzhodnega obreda, pa do leta 1755 so zedinjeni škofje stolovali v samostanu Marča, ki je bil zgrajen na posestvu zagrebških škofov. Tam samostan so zgradili zagrebški škofje na kraju, kjer je včasih stala cerkev Vseh svetnikov. To cerkev so Turki razdejali. V soglasju s tedanjim zagrebškim škofom Petrom Domitrovičem, ki je bil baje sam uskoškega rodu, je papež Pavel V. leta 1611 izročil Vratniji samostan in zemljišče na Marči. Zato pa so marčanski škofje morali zagrebški stolnici dati 12 funtov voska za sveče.

Tako je zedinjena škofija že od prvih časov ustanovitve bila tesno zvezana z zagrebškimi škofi in Zagrebom. Zagrebški škofje pa so vsa stoletja podpirali in branili marčanske škofje. Ze veliki hrvaški rodoljub zagrebški škof Benedikt Vinković je leta 1640 napisal spomenico o marčanski škofiji. V njej predlaga papeževemu nunciju, da bi se morale med Uskoki začeti ustanavljati šole, v katerih bi se dečki učili cirilice in staroslovenskega jezika. Poleg tega naj se pa uče tudi latinice, s pomočjo katere naj jih preproji krščanska pobožnost. Ti dečki naj postanejo sami učitelji in duhovniki za Uskoke. V ta namen naj se na utrjenem Griču v Zagrebu ustanovi uskoško semenišče. Tu bi moral imeti sedež tudi marčanski škof. Za vzdrževanje bi poskrbel zagrebški škof.

Marčanski škof Pavel Zorčić je l. 1675 že ustanovil malo semenišče v Zagrebu v tedanjem jezuitskem kolegiju. Leta 1680 je kupil hišo za semenišče na Griču, kjer je semenišče še danes. Od tedaj dalje so marčanski škofje večkrat stolovali v Zagrebu. Zagreb pa je postal prava prestolnica zedinjenih marčanskih škofov od tedaj, ko je dne 28. junija 1739 razbojnik Tomašević na prigovarjanje nekoga Sime Filipovića porušil cerkev in samostan v Marči v prah in pepel, potem ko ga je štiri leta prej že enkrat izropal. Tedanji škof Silvester

Ivanović je umrl od žalosti v Zagrebu in je bil pokopan v cerkvi sv. Marka. Škof Gabre Palković je leta 1757 od mesta Zagreba kupil veliko posestvo »Pod Zvercami«. To posestvo je segalo tja doli do Ilice. Na tem kraju je hotel zedinjeni škof postaviti svojo prestolnico. Smrt mu je prekrizala načrte. Pod njegovim naslednikom Vasiljem Božičkovićem pa je požar uničil Grič in staro semenišče. S pomočjo zagrebškega škofa Tanziya je začel leta 1768 graditi semenišče na tistem kraju, kjer še danes stoji. Božičković je stalno stoloval v Zagrebu, ni se mu pa posrečilo, da bi bil sedež škofije prenesel v Zagreb.

Pod škofom Konstantinom Stanićem je morala leta 1816 zedinjena škofija za majhen denar odstopiti posestvo »Pod Zvercami« (Pod Zvercami) za zgradbo stanovanjskih hiš. S tem je izgubila svoje oporišče v Zagrebu. Vendar pa križevski škofje, nasledniki marčanskih, nikdar niso prenehali s prizadevanji, da bi bil sedež prenesen v Zagreb. Škof Ilija Hranilović je hotel izvršiti to idejo, a mu je je preprečil tedanji ban Khuen Hedervary. Ko je leta 1888 cesar Franc Jožef pri cesarskih manevrih v Bjelovaru očital Strosmajerju, ker je poslal v Kijev častitko k proslavi 900 letnice krsta sv. Vladimirja, je Strosmajer odgovoril: »Moja vest je čistac ter se demonstrativno odpeljal s škofom Hranilovićem v Križevce. Tu je nastala zapreka, da Hranilović ni mogel uresničiti svojega načrta.

Za prenos škofijskega sedeža v Zagreb so bili vedno merodajni le upravni in pastirski razlogi. Križevci leže izven območja škofijske jurisdikcije. Glavno središče zedinjenih je v Zumberku, ki je bliže Zagrebu ko Križevcem. Pa tudi iz vrbske banovine, kjer je 15.000 duš zedinjenih katoličanov, je bliže v Zagrebu ko v Križevce. Zedinjeni dekanati pa so še v gor. Slavoniji, Sremu, Bački in v Strumnici-Gjeverjeliji. Od povsod so lažje zveze v Zagreb kakor v Križevce. — V Zagrebu so šole, semenišče itd., v Križevcih pa ni niti učiteljskega niti višje gimnazije. V Zagrebu bo škof v zvezi s svojimi bogo-slovci. Na teh razlogih temelji sklep škofovske konference.

Križevska škofija je vzgojila velike hrvaške rodoljube: zgodovinarja Tadeja Smitičklesa, pesnika Jovana Hranilovića, dva škofa Smitičklesa, Hranilovića in druge.

Ker za rešitev vprašanja sedeža zedinjene škofije ni druge rešitve kakor graditi novo, je gotovo, da bo zagrebški občinski svet prošnji ustregel.

Ustavljena tovarna

V nedeljo je »Slovenec« poročal, da je tovarna lesnih izdelkov ustavila obratovanje. Včeraj smo poročali, da tovarna zopet dela. Z ozirom na nedeljsko poročilo smo prejeli sledeče:

»Ni res, da je podpisana tovarna ustavila obratovanje radi pomanjkanja gotovine, res pa je, da obratovanja sploh ni ustavila ter dela slej ko prej v polnem obratu. Delo je počelo ob 16. in 17. t. m., ker so se morala izvršiti nujna in neodložljiva interneta dela, katerih v polnem obratu ni mogoče iz-

vesti. Ob prekinutvi je podpisana tovarna svojemu delavstvu dovolila, da si nabavi iz njenih lastnih gozdov potrebno kurjavo za zimo. Tovarna je res znižala delavstvu mezde za 10%, toda je še vedno ta mezda povprečno višja, ko v drugih tovarnah v laškem okraju. Tudi ni res, da je nekdanja tovarna obratovala tudi ob nedeljah, res pa je, da je l. 1929. samo trikrat ob nedeljah pozvala delavstvo na delo, ker je bila radi velikih naročil takrat k temu prisiljena.«

Lovska sreča - črn domač koštrun

St. Jernej, 20. oktobra.

V naših idiličnih Gorjancih domuje številna divjačina, ki ima sedaj v plodonosni jeseni, poleg veselih, tudi bridke in žalostne čase. Dan za dnem bevskaajo psi skozi široke gozdove, dan za dnem pokajo smrtnonosne puške in slednji večer se vračajo lovci veselih, a čisto tudi kislih in čmernih obrazov domov. Kakor vsaka sreča na zemlji, tako je tudi lovška nestalna; včasih večja, včasih manjša, kakor pač nanesejo prilike in nagajivost vedno menjajoče se usode.

Izreden nasmeh dobrotne usode in nenavadno lovsko srečo pa je doživela petorica naših lovcev pretekli teden, ko je poleg obilnih zajcev (divjih seveda!) imela čast prističi med svoj plen tudi črnodlakega koštruna, ki so ga usodnega dne neutrudljivo psi pregnali iz rojstne vasi Javorice in povzročili s tem, da je ves nedolžen našel predčasno in kruto smrt z drugo divjačino vred.

Pretekli petek (za naše lovce slab začetek!) zjutraj, so oboroženi s puškami in obloženi z jedmi in pijačami, pohiteli veseli lovci v naročje Gorjan-cev, z namenom, da postrele divje prašiče, o katerih je šel glas, da tam domujejo. Res, sreča jim je bila mila; prašiče sicer niso dobili, a nastrelili so obilico bronzonogih zajcev, ki so sedaj, v jeseni, zelo rejeni in — če drugega ni — nudijo tudi oni zadostno tolažbo in uteho lovskim strastem.

Psi so neumorno gonili in poleg številnih zajcev prignali v bližino lovcev tudi neko črno zival, v katero so vsi prestrašeni namirili svoje puške. Pa ni bilo časa za dobro merjenje, kajti, kakor Elija naglo je vse zdrvelo v gosto grmovje in šele čez čas so se psi, vsi upehani in trudni, vrnili k svojim gospodarjem. Se malo so posedeli veseli lovci na mehkem mahu, zavili jedi in razpredli razgovor o lovski sreči in nesreči, a na večer se zadovoljni in s svojim plenom obloženi zopet vrnili domov.

Pa niso bili številni zajci edini plen srečnih lovcev, kajti, že drugo jutro na vse zgodaj je prihitela v našo vas neka žena z Javorovice in je vsa razbujena razodela začudenim lovcom, da so na večeršnjem lovu zakrivila kruto smrt tudi njenemu domačemu koštrunu, v katerega odkup zahteva dvesto dinarjev, da si za to vsoto kupi novo žival. Začudeno so jo gledali presenečeni lovci, a kaj so hoteli, ob pogledu na mrtvo žival, so naglo zbrali zahtevano vsoto in jo izročili razburjeni lastnici umrčene zverine.

Koštruna so lovci slekli iz kožuha, dali kožo v stroj, da jim bo, kot črna lovška trofeja, v večni spomin na ta najbolji in najsrečnejši dan v lovskem življenju!

Za 350 let starimi zlatniki

Iz Krive Palanke v Macedoniji poročajo, da je v vasi Luke že več dni silno razburjenje. Prišli so 3 Kumanovci ter pričeli razkopavati okrog nekakega mlina. Kakor so povedali, so dobili v roke nekatere stare listine, iz katerih je razvidno, da se pod sedanjim mlinom nahaja bogat zaklad, star 350 let. V zemlji je zakopanih 7 kotalov, polnih zlatih in cekinov. Te cekine so pred 350 leti zakopali hajduki. Bilo je 40 hajdukov, ki so se tod umikali s svojim zakladom pred Turki. Tu so zašli v ozko sotesko, iz katere je bilo težko uiti preganjalcem. Zato so zažgali mlin in pod razvaline, globoko v zemljo skrili kotle z zlatniki. Ko so zaklad skrili, so odšli in se niso več vrnili.

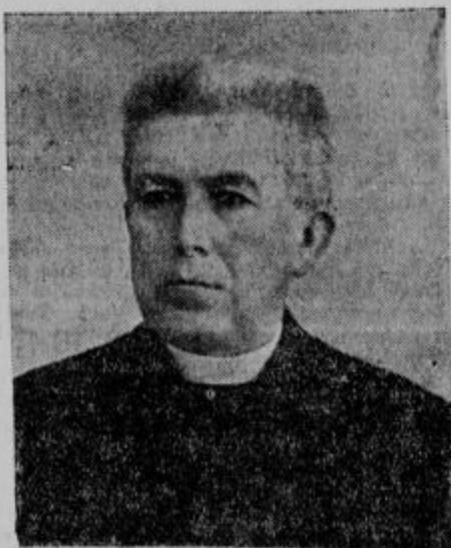
Kumanovci so sedaj izkopali že globoko jamo in razrušili temelj mlina. Naleteli so na nekatere znake, ki o njih govorijo njihovi zapiski. Našli so kamen, s katerega so jezdeci hajduki poskakali na konje. Našli so tudi nekatere križevce, v »kalo, škarje in drugo orodje. Iz tega sklepa, da zlato ne bo več daleč.

Dne 19. t. m. pa je prišla oblast in jim ustavila nadaljnje delo, dokler sama ne preišče, kaj je z zadevo.

Zlatomašnik g. Janez Molj - 80 letnik

Trzin, 23. oktobra.

Tiho in neopaženo obhaja danes naš duhovni pastir gospod Janez Molj, zlatomašnik, župnik v p. 80 letnico svojega rojstva.

Nad 15 let je že med nami. Kdor ga vidi, kako čil in trden opravlja duhovniško službo, se čudi in ne more verjeti, da je dosegel že tako visoko starost.

Vseh Trzinčev prošnja in hvaležna želja je, da bi ga nam ljubi Bog ohranil do skrajne meje človeškega življenja tako zdravega in trdnega.

Ker je skromen in ni prijatelj hrupnega slavlja, naj nam dovolji, da mu čestitamo k 80 letnici in mu želimo, da bi užakal med nami še mnogo let zdrav in trden kakor je sedaj.

Trzinski cerkveni pevski zbor.

Milijoni in milijonarji

V davnih časih je bilo bogastvo vse bolj očitno kakor v sedanjih nestalnih razmerah. Ko poroča Herodot, oče zgodovine, da je nakopičil pred 3000 let Ramzes III., slavni egiptovski faraon, 400 milijonov talentov, moramo vpoštevati pred vsem, da je bila pšenica takrat 20 krat cenejša, in je stal rejen bik kvečjemu 30 dinarjev. Torej je znašala vrednost tega premoženja vsaj do 400 milijard našega denarja. Po pravici občudujemo to ogromno vsoto, ker je štela faraonova dežela kvečjemu sedem milijonov prebivalcev. Zlato pa je nepremično počivalo v državni zakladnici, ker niso poznali nekdanji vladarji sedanjih javnim potrebam namenjenih težkih izdatkov. Zato je lahko nekoč poklonil sloviti lidijski krez prerorišču v Delfih s 117 vrečami zlata natovorjeno oslovsko karavano. Vsaka vreča je tehtala do 150 kilogramov.

Sedanji milijarderji nasprotno nikoli ne vedo, koliko znaša njih premoženje, in vedno morajo biti pripravljeni na občutne izgube. Ko so stavkali leta 1916. rudarji v Trinidadu v Južnem Koloradu, jim ni maral Rokfeler zvišati plače in je rajši odslavlil 26.000 mož. Opuštili so moral vsled tega svoje premogovnike v izmeri 39.000 ha, in so mu tedaj prinašali samo 78 dolarjev letnih dohodkov. Lani je država na novo ocenila ta svet in mu priznala vrednost 4 mil. dolarjev. To je komaj 7% nekdanje cene, ker so svoječasno lastniku ponujali za premogovnike do 60 milijonov! Ta dogodek je Johnu Rokfelerju očitno vzel pogum. Pred 50 leti je prodajal kot deček pecivo po Clevelandu. Zdaj ni v Zedinjenih državah nobenega večjega kraja, kjer ne bi obstojala podružnica enega izmed njegovih številnih podjetij. A vendar ne kaže toliko podjetnosti kakor avtomobilski kralj Henry Ford. Slednji hoče biti popolnoma neodvisen od drugih. Vrednost gumija, ki ga potrebuje za avtomobilske obrobe, znaša kvečjemu 2% vse njegove produkcije. Kljub temu je nakupil zdaj Ford 2 milijona ha gumijevih gozdov ob Amazonki v Braziliji. Sredi pragozda je vstvaril veliko mesto za svoje nastavnice in imel velikanske stroške pri zidanju in nakupu strojev. Do sedaj obsegajo njegovi nasadi kvečjemu deseti del nakupljenega sveta s 500 mil. dreves. Če računamo po 50 centov za deblo, ga stanejo sadike same 250 mil. dolarjev. Koliko premoženja mora imeti mož, da žrtvuje toliko denarja za manj pomembno panogo svojega obrata! Vpoštevati moramo, da plača Ford vse izdatke iz lastnega žepa, ne da bi jemal denar na posodo pri drugih bankah.

Kljub temu zatrjuje nepodpisan večak v londonskem »Sunday Express«, da zasluži Anglija pred Zedinjenimi državami ime »dežela milijonarjev«. Na Angleškem nakopičeno bogastvo je starejše, solidnejše in manj odvisno od borznih udarcev. Angleški bogataši so tudi skromnejši in manj bahavi kakor njih ameriški bratanci. Včasih zve javnost šele po smrti marsikaterega skromnega odvetnika ali trgovca, da je bil večkratni milijonar. Avtor trdi, da je to posledica urejenega »zakonskega življenja«. Vsi čudaški milijonarji, ki jih je poznal, so bili trdovratni stari smaci, ki se niso zmenili za javno mnenje. Tako je na primer imel kljub bogastvu prav neprijetno življenje James Hordond Benet, lastnik velikega dnevnika »New York Herald«. Bival je na Angleškem, dasi je bil rojen in obogatel v Ameriki. Med drugim je izdal veliko denarja za otok Lokrum pri Dubrovniku, kjer je hotel vstvariti pravi rajski vrt. Ze na vse zgodaj je zabavljaj nad nesrečniki, ki jih je povabil na zajtrk. Na to je odšel v pisarno in neprestano godrnjal, ker je vedno hotel ugotoviti kako novo »podlo sleparijo«. Njegovi nastavitelji so bili pravi mučeniki. Če se je razjezil jim je takoj zmanjšal plačo za 50 odstotkov. Če pa je bil dobre volje, jih je obsul z dragocenimi, a večinoma neprijetnimi darili. Avtor omenjenih spominov je na primer od Beneta prejel v dar krasno kočijo z dvema belcema. Seveda mu je bila v Londonu odveč; ni je pa smel prodati. Več tednov je zapravljaj svoje prihranke, ker je moral plačati najemnino za hlev, oves in postrežbo. Naposled je nekoč imel srečo, da je razjezil Beneta, ki je takoj nazaj vzel darilo in z njim obdaroval novo žrtev.

Za človeško duševnost je značilno, da srečamo med čudaškimi bogataši dosti več skupuhov kakor razpisnikov. Tako je delal kljub tropski vročini dnevno od 4 zgodaj do 7 zvečer »kralj jute«, sir David July v Kalkuti. Postal je pravilčno bogat, pa vendar ni nikoli zahajal v angleško družbo, ker se je bal prevelikih izdatkov. Indijski podkralj je bil edini Evropej,

ki ga je včasih obiskoval zvečer po obedu. Avtor je Julija srečal v Londonu, ko je peš korakal v neko oddaljeno malo gostilno. Ponudil mu je prostor v avtomobilu, ki ga je bil najel. »No, naj bo!« naposled je pristal stavec. »enkrat lahko naredim izjemo, sicer pa nikoli ne vzamem avtoizvoščka, ker so predragi. Avtobusi so tudi dobri za reveže, kakor sem jaz.« Ta »revež« je imel lani, ko je umrl, približno poldrugi milijon dinarjev dohodkov dnevno! Tudi mr. William Fox Teebtis, odvetnik v Sheffieldu, je ostal stari samec, stanoval v beraški delavski četrti, si ni privoščil nobene udobnosti in znanca vedno moral z razgovori o neznošni draginji. »Razumen človek se ne sme oženiti,« je pravil, »ker stane žena preveč. Ne sme tudi potovati, ker so hoteli nesramno dragi.« Nikoli v življenju ni zapustil zakajenega Sheffielda. Ko je umrl, so znašala njegova »skromna sredstva« do 350 mil. dinarjev. Bil je lastnik neštevilnih hiš in vse mestne četrti, kjer je stanoval. Premoženje je podedovala oddaljena sorodnica, stara gospodična, ki je pri skopuhu bila za gospodinjjo, in je bila nepopisno začudenjena.

Neki Smith, neznan starček, je dolga leta živel v poslopju londonskega Reform kluba, ki nudi članom stanovanja po zmernih cenah, kosilo in druge udobnosti. Ni imel nobenih bližjih

Znana romarska cerkev v Ebersbergu pri Monakovem je bila sezidana pred ravno 1000 leti. Pri tej priliki so se vršile velike svečanosti.

znancev, in so ga vsi poznali samo po preklicanju. Zbral si je namreč najcenejšo podstrešno kamrico in se vedno hudo jezil na neskončne stopnice. Nekega dne pa je presenetil klub z darilom. Zrtvoval je več tisoč funtov sterlingov za dvigalo, ki ga je rešilo naporne pešhoje. Nadaljeval je tiho življenje in po dolgih letih umrl brez oporoke. Oblasti so po dolgem trudu našle nekeje v škotskih hribih njegovo nečakinja, odvetnikovo soprogo. Živela je v jako skromnih razmerah. Podedovala je po stricu, ki ga ni nikoli videla, nad 80 milijonov dinarjev. — Plemeniti lord Klean Richard, irski peer, je bil lastnik številnih krasnih gradov z neprecenljivimi umetniškimi zakladi. Kljub temu je stalno bival v skromnem samskem stanovanju v Londonu. Izgledal je kakor berač, in je izviraj njegov pošvedran cilinder menda iz dobe pred sto leti. Čeprav je hodil umazan in strgan, je bil zelo ponosen na članstvo pri aristokratskih zaključnih klubih. Velika množica je redno z grozo opazovala v elitnem klubu St. James njegovo kosilo. Plaho je odrinil jedilni list in privlekel iz žepa v star časopis zavrit kos kruha s klobaso. Ko ga je pojedel, je naročil kavo in namakal slabo banano, ki jo je

Na pomoč revežem in gladnim brezposelnim! V Nemčiji so v vseh krajih pričeli nabirati obleke, jestvine in druge milodare za brezposelne delavce. Nabirajo posebne čete vojaštva, ki na svoj prihod opozarjajo ljudstvo s trobentanjem.

kupil na trgu. Jedel jo je prav počasi, da bi podaljšal ta lepi trenutek svojega življenja. Presenetil je London tudi s svojo oporoko. Mesec dni pred smrtjo je srečal na ulici mladega gardnega častnika, ki se je ranjen povrnil s francoske fronte: bilo je med svetovno vojno. Več minut je govoril z mladeničem, in ga tako vzbudil, da je doma na kosu papirja spisal oporoko, s katero mu je zapustil vse premoženje. Mladi revni častnik je podedoval do 650 milijonov dinarjev in kralja Georgea pogumno naprosil, da bi mu dal za ženo svojo hči, princesinjo Mary, ki jo je davno imel rad. Kralj je pristal. Novi lord je postal zet Njegovega Velikanstva in stopil v vrste najuglednejših bogatašev. Nikoli ne bi doživel te sreče, če ne bi bil slučajno srečal na ulici neobritega, razčepanega starčka, ki se je skrbno izogibal visoki družbi svojih sorodnikov.

Najvišja stavba na Dunaju

Človek bi mislil, da imajo v milijonskem mestu Dunaju veliko nebotičnikov. Pa je vendar prav malo hiš, ki bi imele nad 6 nadstropij. Sedaj so pričeli graditi stavbo, ki jih bo imela kar 16 in bo najvišja na Dunaju. Za zidavo tega nebotičnika bodo med drugim porabili: 3.500.000 opek, 30.000 kubikmetrov peska, 7 milijonov 500.000 kg cementa, 3.800.000 kg apna, 1.800.000 kg jekla, 650.000 kg stekla in približno 1.200.000 kg drugega materiala. Če bi ves material hoteli pripeljati s posebnim tovornim vlakom, bi ta vlak moral imeti 7400 tovornih voz.

Olajšava za zadolžene uradnike

Avstrijska vlada je sklenila, da oni uradniki, ki so dobili predurjume ali pa so se zadolžili pri državnih ustanovah, ne bodo plačevali mesečnih obrokov, dokler traja kriza, vsled katere so jim znižali plače. Le za manjše zneske bodo morali višji uradniki plačevati obroke, vendar največ polovico od dosedanjih.

Darila. Mlada žena je za poročno darilo dobila kar tri dežnike. Enega teh bi rada zamenjala. Prodajalka: »Žal mi je, gospa, ampak ta dežnik ni bil kupljen pri nas.«

Mlada žena: »Se li ne motite? Tu je vendar privezana znamka z imenom vaše trgovine.«

»Gotovo, gospa, to je znamenje, da je bil dežnik pri nas popravljen...«

»Vi ste zelo naštani.«

»Da — kadar se moja soproga oblači, vedno prečitam kako novo knjigo.«

Upor kmetov

V zadnjem času je v Avstriji ponovno prišlo do spopadov med davčnimi organi in kmeti, ki so se uprli prisilni izterjavi neplačanih davkov. Tako je pred par dnevi prišlo do spopada med kmeti in davčnim uradnikom v vasi Puchegg. Preden je mogel davčni organ pričeti z eksekucijo pri dolžnem kmetu, se je zbrala velika množica ljudi in davkar je moral oditi. Kmetje so nato poslali posebno deputacijo k županu in podali na protokol izjavo o težkem stanju s prošnjo, da se njihov protest javi vladi.

Smešnice

V SOLI

»Kdo je bil Kolumb?«

»Kolomb je bil ptič!«

»Kaj, ptič! Kako prideš do take neumnosti?«

»Vsaj ste nam vendar vi, gospod učitelj, zadnjič pripovedovali o Kolumbovem jajcu!«

DOBER ZACETEK

»Častitam,« pravi Janez svojemu prijatelju, novo pečenemu odvetniku. »Slišim, da imaš prvi proces.«

»Da, imam ga, moj krojač me toži.«

Gospod profesor. »Za božjo voljo! Mojo zlato dozo za cigare mi je nekdo ukradel.«

»Ampak ljubi Pepe, ali nisi morda čutil roko v svojem žepu?«

»Seveda... pa sem mislil, da je moja!«

»Tvoji novi čevlji pa sumljivo škripljejo. Ali jih morda nisi plačal?!«

»Neumnost; potem bi moralo na meni vse škripati.«

V uredništvu. Avtor: »Poslal sem Vam večje število smešnic, gospod doktor. Ali ste jih že brali?«

»Seveda, ljubi moj, že zelo velikokrat!«

Lov na vlomilce. Stražnik: »V imenu zakona, — takoj zasledujte vlomilce!«

FOTOAPARATE

svetovnih trdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani Zahtevajte cenik!

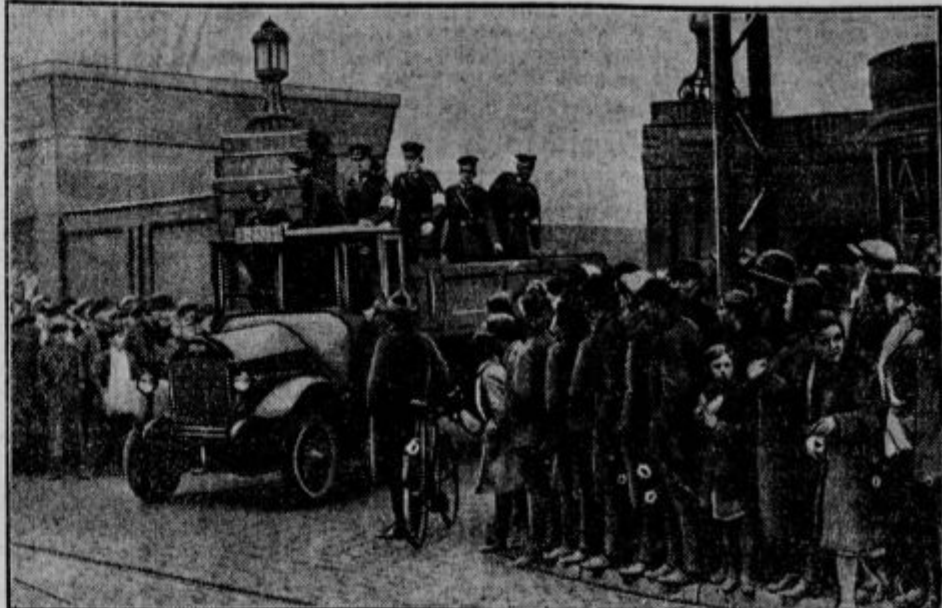
Katastrofa v rudniku Mont Cenis

V rudniku Mont Cenis na Westfalskem je 20. oktobra prišlo do velike katastrofe. Vsled eksplozije plinov je zasulo rov in podsulo približno 100 rudarjev. Večino rudarjev so rešili,

mrtvih pa je bilo 8 in 25 težko ranjenih. Od slovenskih rudarjev, ki so tudi zaposleni v tem kraju, se po dosedanjih vesteh ni nobeden nahajal v rovu, v katerem je prišlo do katastrofe.

Rešeni: Skupina rudarjev, ki so se nahajali v rovu ob času katastrofe in se s pomočjo varnostnih naprav rešili.

Težko pričakovanje. Na vest o nesreči se je ob vhodu v rudnik zbrala takoj velika množica predvsem svojcev rudarjev, ki s težkim srcem pričakujejo vesti o svojem očetu, možu, bratu ali sinu.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 150 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Danes

Morske ribe!
Danes sveže pošiljke! Vinske dalmatinske iz lastnih vinogradov; novo in mošt po 10 Din. Toči se v gostilni na dvorišču hotela Tratinik, Sv. Petra cesta 25 in v Šiški, Medvedova ulica v gostilni »Primorje«. Priporoča se Sunara.

Službe iščejo

Službe iščejo:
trgovski delavec, vratar, skladiščnik, knjigovodnja, uradniki, upokojenci, tudi kavcije zmožni. Priporoča samo člane Osr. gosp. zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani, Mestni trg 19 III. nadst. Znamke 3 Din za odgovor.

Službodobe

Boljša deklica
ki je služila že pri finih ljudeh, se išče za sobarico. Plača 350 Din. Nastop takoj. Naslov: Vera Kasumović, sopr. zdravnik, Koprivnica, Hrv.

Odda se na dom
večje delo nogavic. Področnik. Večna pot št. 3.

Denar

50.000 Din išče
prvovrsten in samostojen obrtnik in posestnik brez dolga posojila proti zmernej obresti. Cenj. položeno št. 12.514 na upravo »Slovenca«.

Stanovanja

Zračno sobico
takoj oddam solidni gospodini. Resljeva cesta št. 26, I. nadstropje.

Vnajem

Poslovni lokali
na Dunajski cesti št. 29/1 se takoj oddajo. Poizve se s totam.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast. koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pišite ponj!
Češčina in italijanščina
Jezikovna šola, Gosposka ulica 4/I — otvori nov tečaj za odrasle in otroke

Jezikovna šola

Gosposka ulica 4/I, Nemščina, italijanščina, francosčina, angleščina. Tečaj in pouk za posameznike, za odrasle in otroke

Gojko Pipenbacher

koncesion šoferska šola, Ljubljana, Gosposkova cesta št. 12. — Zahtevajte informacije.

Poizvedbe

Zgubljeno avto kolo
zn. »Firestones«, 450/20, na progi Ljubljana, Medvode, Podreča, Mavčiče, Kranj, naj pošten posten najditelj pošlje proti dobri nagradi Francu Rabiču, Senčur.

Objave

Razpisujemo nabavo
400 m³ jamskega lesa. Pogoji in podatki za pogodbo na dan 5. novembra 1931 se dode pri Direkciji drž. rud. Zabukovca, pošta Griže pod št. 4578.

Posestva

Posestvo
se odda v najem v ravnini, pol ure od Litije. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.445.

Posestvo
proda Ribič Josip, Vrhovdol št. 54 pri Mariboru. Novozidana hiša, vinograd in sadonosnik.

Prodajništvo

v Spodnji Šiški. Vrt, v bližini trga, 1150 m², suha, mirna, solčna lega. Pavlin, vrtnarstvo, Ljubljana 7.

Kupimo

Kupim želod
rudečega hrasta. — Saša Stare, Mengeš.

Pletilni stroj

8/50, skoraj nov, poceni prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12.521

Prodajništvo »Ford«

tovorni, malo vožen, in preskrbam kupcu koncesijo za prevoznitvo, ki bo donosala mesečno 10 do 12.000 Din, oddam radi prevzema večjega podjetja za 50.000 Din. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Tako gotovina«.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6, II. nadst.

Fotoaparat

9×12 ali 10×15 kupim. Ponudbe z navedbo cene opisom leče, zaklopa in tipe na upravo »Slovenca« pod št. 12.513.

Fizol in suhe gobe

ponudite tvrdki **FRAN POGAČNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 67, nasproti mitnici!

Prodajništvo

Sode
v dobrem stanu, od 12 hektolitrov naprej ima napredaj Franc Roth, vinski trgovec — Radvanje pri Mariboru.

Puhasto perje

čisto, čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perla

Prodajništvo

8 dobro ohranjenih hrastovih vinskih sodov od 5—18 hl, po 50 par liter. Andrej Podboj, Ribnica, Dolenjsko.

Ajdo in koruzo

dobite najceneje pri **FRAN POGAČNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta št. 67, nasproti mitnici!

Obrt

Prvovrstni vinski mošt
bel in rdeč — čez ulico 7 Din — priporoča vinsk klet Mencinger — Sv. Petra cesta 43.

Mreže za postelje

izdeluje najceneje in najboljše samo tvrdka Šimen Sablatnik. Jesenice-Fužine. Sprejema tudi popravila.

Kašo

ješprenj, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24.

Sveže in suhe gobe

kupujem stalno vsako množino. Zahtevajte poštasto.

Namizna jabolka

prvovrstna, razpošiljam po najnižji ceni. — Peter Šetina. Radeče — Zidani most.

TUDI ZA VAS

Je izredne važnosti, da stalno zasledujete gospodarska in druga poročila v dnevniku »Slovenec« in pregledate tudi njegov oglasni del. Trgovcu in obrtniku, pa tudi poljedelcu je najboljši svetovalec »Slovenec«. Naroča se pri upravi v Ljubljani ali pri njenih podružnicah in zastojstvih

Jugoslovanske dukate

male in velike, s sliko Nj. V. Nj. V. kralja in kraljice izdeluje in prodaja pooblaščen kovalnica
Beograd, Vojvode Mišića 43 (Topčiderski drum). Dukati imajo vrednost zlata karatov 23, 66, t. i. 986 1000 in so opremljeni z državnim žigom. Dukati se dode v vseh bankah in menjalnicah. Kovalnica kupuje avstrijske dukate žigovane in nežigovane ter jih plača po Din 37-50 gram.

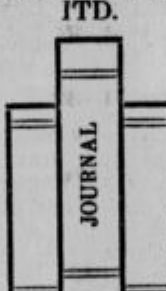
CERKVENE ZVONOVE

najcenejše, iz la bron, umetniško izvršene, izdeluje samo
Ing. J. & K. Bühl, Maribor, Aleksandrova cesta 35. — Odlički iz bron, medenine, aluminija i. t. d. Specijalne litine.

Vreče

Kdor rabi vreče kupi jih najceneje pri tvrdki: **Mirko Mlakar**, Ljubljana — Slomškova ulica št. 11
t. telef. št. 2947.

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Neprijeten duh ust

Je zopet Zobje slabe narve kvarijo najlepši obraz. Obe hili odstranite že pri enkratni uporabi krasno osvežujoč Chlorodont pasta. Ze pri kratki uporabi dobijo zobje krasen sijaj slonovine. Poskusite najprej z malo tubo po Din 8.— Velika tuba Din 13.— Dobite jo povsod.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«.
Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše.

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa po odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palaca, nadpolovica delnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Kredi i v tekočem računu. Posojila proti poroštvu, vključno na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Inserirajte v »Slovencu«!

Potrji neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena soproga, mati, sestra, teta, gospa

Neža Zabukovec

žena upokojenega predelavca drž. žel.

v četrtek, dne 22. t. m. ob 12 polodne, previdena s tolažili svete vere, Bogu vdano umrla.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v soboto ob 2 popoldne iz hiše žalosti Hradeckega vas št. 6 na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi sv. Jakoba. V Ljubljani, dne 22. oktobra 1931.

Jakob Zabukovec, oče. Ivan, Maks, sinova,
in ostali sorodniki.

ZAHVALA. Ob nenadni smrti našega srčno ljubljenega, dobrega in nepozabnega sina in brata, gospoda

Franca Müller

gozdnega pristava

se tem potom vsem, ki so nam stali ob tej bridki in nenadomestljivi izgubi ob strani in nas tolažili, najtopleje zahvaljujemo. Posebno in iskreno se zahvaljujemo preblagi ge. baronici Born, ge. in g. direktorju gozd. urada inž. Sonnbieler, velečast. g. župniku Vovku in g. zdravniku dr. Pancetu. Nadalje se srčno zahvaljujemo vsem dragim tovarišem, vsem uslužbencem in vsem delavcem pri baronu Born, vsem darovalcem krasnega cvetja in vencev, pevskemu društvu v Tržiču pod vodstvom g. ravnatelja Lajovica za v srce segajoče žalostinke, vsem dragim prijateljem in lovcem in končno vsem, ki so milega nam pokojnika spremlili na zadnji poti. Vsem in vsakemu posebej prisrčni »Bož plačaj!«

Sv. Katarina pri Tržiču, dne 21. oktobra 1931.

Zalujoča obitelj gozdar M. Müller-jeva.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

»Moj je odskočil!« je dejal prvi.
»Moj tudi!« je bil drugi vesel.
»Moj je bolj!« se je postavljaj prvi.
»Moj je pa kar obležal in se sevr!« je pripomnil tretji zamišljeno, zakaj zdelo se mu je, da to ne pomeni dobrega.
»Tudi moj se skoraj ni ganil,« je zamrmral četrti.
»Ali bi tudi ti rad vedel, kako bo s teboj, Adnamat?« je vprašala.
»Pa mi povej!« je odvrnil.
Še peti oljkov list je padel na žerjavico in je kar povrsti odskakoval, dokler ni odskočil, da niso vedeli kam.
»Ali ste videli? Adnamat je najstarejši, a bo le živel delj ko vi vsi, ki ne boste dolgo. Ob letu me ne boste več sprehajali, naj vam prerokujem. Oljka, utrgana med dnevom in nočjo ob Belenovem vrelu, ne laže,« je se dostavila in se pripravljala, da vstane.
Nihče je ni zadrževal razen Adnamata. Mladi so bili kakor pogreznjeni vase in so molčali.
»Nikamor se ti ne mudi, blag ti ne uteče in s svojimi sovami boš lahko prespala cel dan, pa če bo še tako lep, ko nimaš razen svojih čudnih živali nikogar, da bi skrbela zanj!« ji je rekel.
Kari se je zdelo za malo, kar je slišala.
»Nimam nikogar, praviš? Kdo pa mi ne da miru? Za vas vse moram skrbeti, od kralja pa do tebe, starec jezika!«

»No, no, Kara, samo nič huda ne bodi, saj vem, da čuješ s svojim znanjem, ki ti je dano, nad vsem gradiščem. Poglej, nam si povedala, kaj nas čaka, a kar bi zdajle rajši vedel, tega nam nisi!«
»Kaj bi se radi vedeli?« je pomirjena vprašala in obsedela.
»Kako da kralja še ni in kaj je z Eno, ki je ni bilo moči zadržati, da ne bi šla očetu naproti?«
»Kralj, kralj se pač vrne in izvedeli boste stvari, ki jih ne pričakujete...«
»In Eno?...« je težko čakal Adnamat.
»Hehe hehehe... Bojiš se, ko si jo pustil iz gradišča, da bi se ti primerilo kaj takega kakor ono leto Stagarju, hehehe... Huje bi te doletelo, huje, Adnamat, če bi ne bilo mene... Nič ne zijaj, poslušaj!«
Adnamat in njegovi — dva sta bila izmenjala stražo — so strmeli v Karo, ki je začela pripovedovati:
»Vse sem še pustila pri Timavu in odšla. Grem, grem, pa zdrevi mimo mene mlad pastir, ko da ga podijo sami besi. »Pastirče, kaj te tako žene?« sem zaklicala za njim. Ujel je še moj glas. »Nevarnost!« je odgovoril in že ga nisem več videla. Grem, grem naprej, počivam in se spet dvignem in tako sem prišla na obronek, kjer prehaja Karusadij v ravnino, in sem znova počivala pod mogočnim hrastom, odkoder sem videla, kako se redči les in začenja potem grmičje, in še tja v ravan sem videla. Glej, pa sem tedaj zagledala, kako je nekaj jezdecov privihralo preko ravni, poskakalo tam ob grmičju s konji, jih pustilo enemu, da jih je varoval, ko so se začeli pasti, drugi so se pa porazgubili, vsak v svojo stran, a vsi proti Karusadiju. Oprezovali so in iskali za nečim in spoznala sem, da niso domačini. Vstala sem in se skrila za deblo, da bi me ne ugledali. Tedaj začujem od naše strani topot in zledenela mi je še ona kri, kar jo imam. Svojim

očem nisem mogla verjeti. Ena je jezdila svojega belca, a nasproti se ji je postavil eden izmed onih, ki so prodirali v les. Videla sem, kako se je začudil, kakor bi uzrl samo boginjo Norejo, nato je za trenutek postal, potem se je pa odločil in se pognal proti konju, da bi ga zaustavil. Ena je kriknila, zgrabila za lok, vzela puščico in jo sprožila s tetive, da je zažvižgalo. Tuje, lep je bil in še mlad, je omahnil, a za rano, ki mu jo je napravila puščica v stegnu, mu menda ni bilo mar. Smehljaj se je, kazal na srce in še nekaj govoril, kakor bi prosil — tako se mi je zdelo — naj sproži še drugo puščico in ga zadene do smrti...
»Katmel, Katmel!« je tedaj nekdo zaklical in ko ni bilo odziva, sta čez trenutek, očitno po sledu kopit Eninega belca, prihitela še dva in preden je Ena, ki se je bila zaustavila ob nenavadnem srečanju in ji je bilo najbrž žal čednega mladca, utegnila pognati konja, sta segla že po njej, zakaj videla sta, da ni mogel nihče drugi nego ona zadeti njenega tovariša.
Tedaj sem Eno rešila. Ob hrastu sem se vzpela samo v črni halji, dvignila roke, razprla kar se je dalo oči, in sodim, da so menili videti prikazen, ko sem zaklicala s skrivnostnim glasom, ki je v gozdu še skrivnostneje odmeval, kakor da ga ponavljajo za menoj vsi duhovi: »Belen s teboj, Ena!...«
Nepremično sem obstala in nepremično gledala. Oni, ki je ležal, je zamahnil z roko onima dvema, ki sta se zdrznili in ko okamenela, Ena me je pogledala, se nasmehnila in pognala konja.
Tedaj sem videla, da je nevarnost za ujo minila, pa sem se umikala in ko sem jim bila za hrastom iz vida, sem se zleknila na hrbet, pobrala svoje stvari in ležala kakor lisica med grmičjem ter tako prišla nepopaženo čez parobek v gostjo zaraslo kotlino in varno nadaljevala svojo pot...«